

Skriftlig fremsættelse (11. marts 1997)

Margrete Auken (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen. (Anvendelsesområde, journal- og postlister).

(Lovforslag nr. L 181).

SF genfremsætter hermed lovforslaget om at ændre offentlighedsloven. Det er ikke blevet mindre aktuelt, end det var i fjor, og vi mener, at tiden nu omsider må være moden til en gennemførelse, ikke mindst i betragtning af Danmarks påståede høje profil i demokrati- og åbenhedsdebatten både herhjemme og i EU. Udenrigsministeriets afvisning af selv at udvise åbenhed også i almindelige forvaltningssager fra ambassaderne har ganske vist ikke styrket tilliden til, at man også vil følge sine åbenhedsideal, når det kommer til stykket. Men vi tror dog stadig væk, at idealerne spiller en vis rolle, og håber følgelig på bedre fremgang for forslaget denne gang.

Forslaget er i det store og hele identisk med L 194 fra forrige samling, idet vi dog har bestræbt os på at tage hensyn til de indvendinger, der fremkom under førstebehandlingen af dette lovforslag. Vil vil igen minde om, hvad daværende justitsminister Erik Ninn-Hansen skrev i forordet, da han i 1986 udsendte vejledningen om offentlighed i forvaltningen, at lovens hensigt ikke alene var »at skabe interesse for offentlige anliggender, men også at medvirke til at øge tilliden til den offentlige forvaltning«, så offentlighed og presse kan »føre kontrol med, at alt går rigtigt til under forvaltningens udøvelse af dens opgave«. Han gjorde opmærksom på, at »offentlighedsloven er en minimumslov. Loven er ikke til hinder for, at den offentlige forvaltning giver aktindsigt i videre omfang eller giver flere oplysninger til pressen og andre, end der følger af selve loven«.

Men det har knebet med at få forvaltningen til at arbejde med på disse hensigter. Sine steder har man endda kunnet få det indtryk, at det nærmest gjaldt om at holde mest muligt skjult for de videbegærlige.

De mange forgæves forsøg på at få myndighederne til at indføre postlister, så det blev muligt at få overblik over, hvad der lå i en sag, tyder således på en negativ holdning til at give offentligheden, herunder pressen, aktindsigt. Ombudsmanden har gentagne gange understreget, at journaliseringspligten ligesom den lovfæstede notatpligt hørte til god forvaltningsskik, men alligevel er der vanskeligheder flere steder. Og skønt elektronisk behandling af journaler muliggør helt simple procedurer med at lave postlister, har mange vægret sig med henvisning til den øgede arbejdsbyrde.

Dertil er så kommet, at loven er blevet udhulet ved dannelsen af halvoffentlige organer, der er undtaget fra offentlighedsloven. Samtidig er mængden af vigtige sager, der behandles i EU-dokumenter, hvor offentlighedens adgang er begrænset, vokset meget. Forslagsstillerne deler daværende justitsminister Erik Ninn-Hansens opfattelse af den demokratiske vigtighed af, at offentligheden får vid adgang til sagsakter for at kunne være grundigt og korrekt informeret. Med dette lovforslag er det altså blot hensigten at ajourføre og styrke loven, så den kan opfylde sit formål.

Hovedpunkterne i lovforslaget er:

1. En udvidelse af loven til også at omfatte selskaber m.v., i hvilke offentlige myndigheder har en afgørende indflydelse.
2. Adgang til aktindsigt i sager om ny lovgivning, også før lovforslaget er fremsat.
3. Indførelse af pligt til at føre offentligt tilgængelige journaler og postlister.
4. Sikring af offentlighed vedrørende EU-dokumenter.

I øvrigt henviser jeg til lovforslagets bemærkninger.